

**Passeig
Boca
de la Mina**

Reus, París i Londres

**Proposta d'activitat per a
adults**

AJUNTAMENT DE REUS

**Generalitat
de Catalunya**

**Unió Europea
Fons Europeu
de Desenvolupament Regional**

ÍNDEX

1

Introducció

2

Objectius

3

Temes a
desenvolupar

4

Desenvolupament
de l'activitat

5

Materials i
recursos

6

Avaluació

7

**Bibliografia i
recursos en línia**

8

Annexos

1. Introducció

L'activitat “Reus, París i Londres” és una proposta estructurada, basada en els models d'escape-room, en aquest cas exterior, on:

- L'escenari serà el Passeig de la Boca de la Mina.
- Els protagonistes el grup d'adults participants.
- El desafiament, resoldre en un temps determinat una decisió històrica per la ciutat.

Es tracta d'una activitat participativa, ac-

tiva i dinàmica. L'experiència comença en l'inici del Passeig de la Boca de la Mina, on un personatge (guia/màster) narra un passatge introductori alhora que ofereix instruccions, descriu el rerefons d'una història i planteja un repte al grup d'adults.

La/el màster convida als visitants a posar totes les seves habilitats personals i socials al servei d'un aprenentatge, una adaptació i un treball en equip eficient, de tal manera que els permeti superar els reptes presents en el joc. Aconseguint un estat de concentració, motivació i diversió quan aconsegueixen contrarestar la magnitud del desafiament amb el desenvolupament en temps

real de les seves habilitats intel·lectuals, socials, emocionals, interpersonals, educatives i físiques. Entre els beneficis que s'obtenen són:

- ✓ Beneficis intel·lectuals: lògica, memòria, concentració, atenció pensament deductiu, creativitat, imaginació, agilitat mental, resolució de conflictes, gestió del temps i gestió dels recursos disponibles.
- ✓ Beneficis socials: treball en equip, cooperació, suma de capacitats, coordinació i lideratge.
- ✓ Beneficis emocionals: expressió d'emocions i sensació d'assoliment.
- ✓ Beneficis psicològics: evasió de la rutina i autoconeixement.
- ✓ Beneficis educatius: millores en el procés d'aprenentatge, realització de l'après, desenvolupament d'habilitats i desenvolupament de capacitats a partir d'una activitat divertida i motivadora.
- ✓ Beneficis físics: control, coordinació motriu, flexibilitat, força, resistència i velocitat.

Paraules clau: passeig, boca de la mina, filloloxera, equips, ofici, dinàmica, jocs, investigació, història, problema, assemblea.

2. Objectius

- Conèixer el Passeig de la Boca de la Mina.
- Visitar els diferents espais més emblemàtics del passeig.
- Aprendre sobre la diversitat natural de l'espai.
- Valorar el patrimoni, natural i cultural.
- Conèixer la Història de la ciutat.
- Promoure una actitud activa i investigadora en relació al nostre entorn.
- Potenciar actituds de respecte a la natura.
- Fomentar l'ús lúdic de passeig de la Boca de la Mina.

3. Temes a desenvolupar

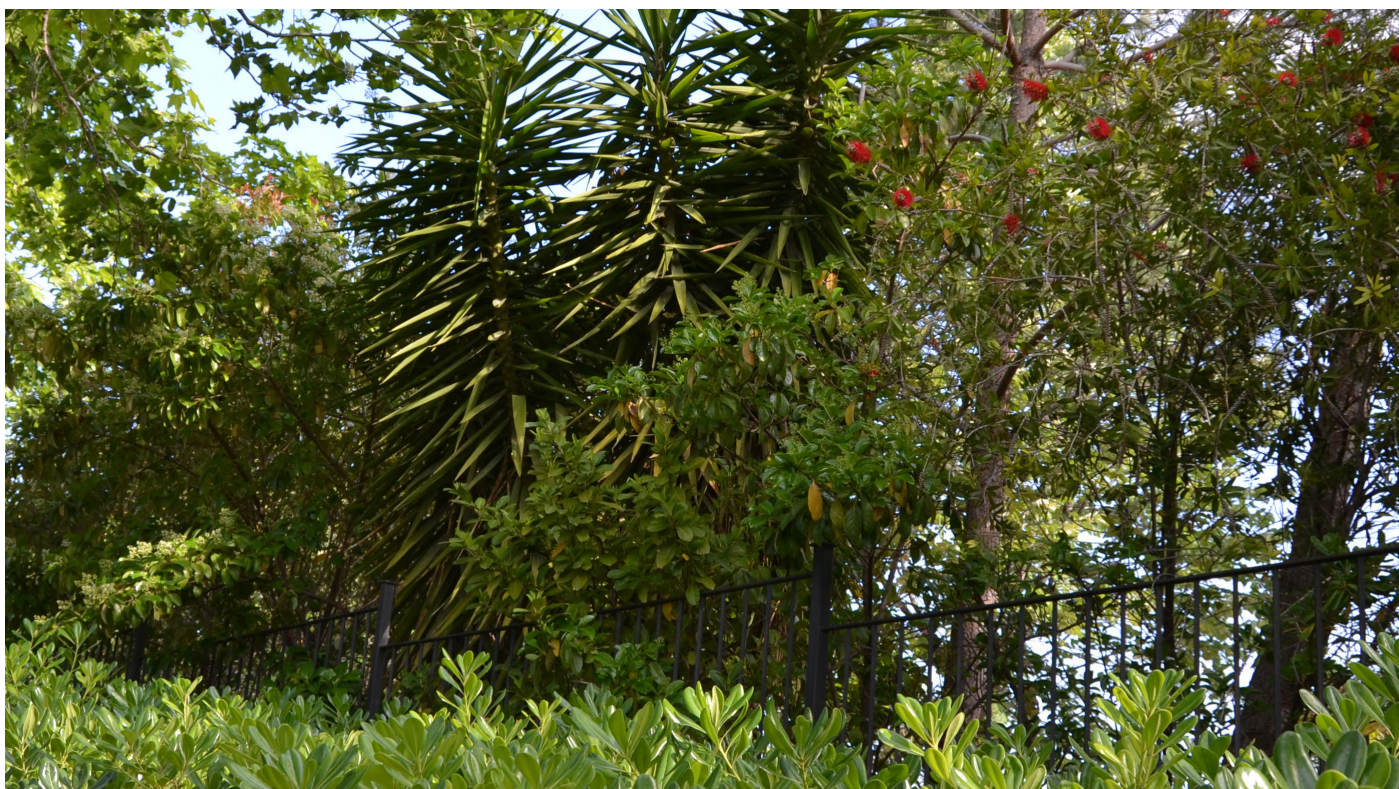
La vida s'organitza entorn a l'aigua. La naturalesa es desenvolupa i evoluciona en funció de la forma en que es presenta l'aigua i la seva major o menor disponibilitat.

D'igual manera la nostra activitat humana, les nostres diverses cultures, tecnologies i arts han evolucionat condicionades per la forma en què s'ha presentat l'aigua en els llocs on ens hem assentat: els esquimals, els comerciants marítims de la vella Europa, els habitants de les illes Canàries, els antics egipcis,... són cultures diferents en la seva manera de relacionar-se amb l'aigua però totes elles tenen en comú la necessitat de disposar d'aigua dolça i neta per beure, per al lavabo, per a alimentar-se i a mesura que l'ésser humà ha anat evolucionant i les societats s'han anat tecnificant s'han afegit nous usos: indústria, recreatiu, aquesta diversitat d'usos i el creixement de la població ha ocasionat problemes de proveïment, de qualitat, conflictes d'interessos al llarg de la història i en l'actualitat.

Sent un element tan fonamental per a la vida, no tan sols de l'ésser humà, sinó de tot el planeta, ens veiem en la necessitat de revisar periòdicament la nostra relació amb l'aigua. Estem aplicant una lògica en el seu consum? La nostra gestió de l'aigua dolça, com a recurs renovable que és, està alineada amb el seu ritme de renovació? Per a contestar a qüestions com aquestes és necessari, submergir-nos en la història de les nostres ciutats, conèixer d'on ve l'aigua i la problemàtica associada, que el visitant s'apropriï del coneixement dels qui en el passat van desenvolupar les capacitats per a gestionar el valuós recurs, motivats pel seu sentit de pertinença al lloc i a través d'una labor de recerca més enllà de l'aprenentatge sistemàtic de definicions, que li permeti contemplar el panorama complet i analitzar els errors que s'hagin pogut cometre. Amb l'objectiu doble, de reforçar el vincle amb la història de la seva ciutat i dotar-los d'eines per abordar els desafiaments que planteja la gestió de l'aigua en el futur.

A través d'un fet històric; la crisi de la fil·loxera en les vinyes, abordarem la lluita per l'aigua a Reus.

Per mitjà d'una experiència estructurada en grups que participen en un joc d'investigació per conèixer el passeig, la història del lloc, en el seu espai natural i envoltats dels seus diferents edificis arquitectònics més emblemàtics, dels quals hauran d'extreure la informació per a la investigació que necessiten resoldre.

4. Desenvolupament de l'activitat

Dinàmica

La/el guia de l'activitat "Reus, París i Londres" assumirà el rol d'un enviat de l'ajuntament de Reus i serà el/la màster del joc. La/el guia dividirà el grup de visitants en 4 subgrups i se'ls donarà una insígnia juntament amb unes bosses de roba que sempre haurà d'anar amb ells en la missió, ja que en ella tindran les diferents proves, consignes i eines que els ajudaran a superar el repte.

Com ho farem:

Els participants es dividiran en 4 subgrups:

- Agricultors de la vinya
- Agricultors del cereal (fariners)
- Indústria tèxtil
- Petits comerços

Cada bossa contindrà:

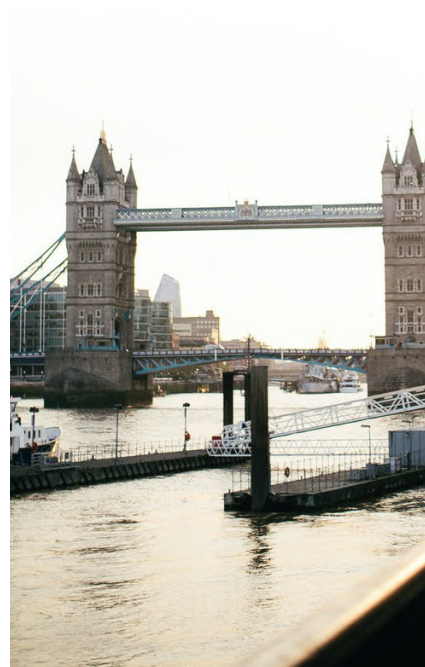
- Les consignes.
- Les proves.
- Lupa.
- Codi xifrat.
- Mirall.
- Bossa amb cadenat.
- Llibreta.
- Bolígrafs.
- Mòbil.

Normes:

- Cada grup caminarà de manera lliure pel Passeig de la Boca de la Mina seguint les regles de l'activitat.
- Tots els equips començaran per la consigna número 1, i hauran de respectar l'ordre numèric establert fins aconseguir la consigna número 6 que tots realitzaran en el mateix moment i els portarà a la prova final en la Boca de la Mina, ja que si no ho realitzen en aquest ordre no podran arribar a la final.
- Equip 1, Agricultors de la Vinya: 1, 2, 3, 4, 5 i 6
- Equip 2, Agricultors del cereal: 2, 3, 4, 5, 1 i 6
- Equip 3, Indústria tèxtil: 3, 4, 5, 1, 2 i 6
- Equip 4, Petits comerços: 4, 5, 1, 2, 3 i 6

- La/el màster estaran disponibles amb el seu mòbil per a lliurar algunes de les proves, solucions o recompenses a través d'un grup telegram o WhatsApp que realitzarà amb cada agrupació. També per si es tenen dubtes o per a ajudar-los.
- Es podrà usar el telèfon mòbil per a utilitzar l'aplicació de la Boca de la Mina i obtenir informació.
- En les consignes s'indicarà el lloc on han d'anar per a superar cada prova, en cada lloc obriran un sobre on tindran indicacions i l'exercici a realitzar. Es podran ajudar en la informació dels panells dels diferents punts de rellevància del Passeig de la Boca de la Mina.
- Tots els equips realitzaran la prova número 6 en la Boca de la Mina.
- L'activitat de tancament, consistirà a corregir la prova 6 i ordenar tota la informació obtinguda en un temps, ja que passat aquest període s'iniciarà una Assemblea per a reflexionar sobre el que han conegut i prendre la decisió adequada per al futur de la ciutat de Reus i els seus veïns.
- Si han realitzat adequadament totes les proves podran aconseguir obrir una caixa de fusta amb cadenes i un cadenat numèric. El grup que més preguntes correctes respongui obtindrà el número correcte. En el seu interior trobaran el que realment va succeir a Reus sobre la presa de decisions esdevingudes a meitat del segle XIX.

Desenvolupament de la Missió: Reus, París i Londres:

El o la guia de l'activitat anirà com un espia i estarà esperant al grup al principi del passeig de la Boca de la Mina. Una vegada que ja ha dividit al grup en 4 subgrups i els explica les regles de la missió, començarà a narrar-los la història de l'activitat.

El o la guia els parlarà del seu viatge a França i els hi explicarà què és el que ha vist.

“Les vinyes de Bordeus estan totes arruïnades i la plaga cada dia destrueix més i més

deixant als productors sense res que poder treballar, i en definitiva vendre. Davant aquesta situació catastròfica a França, heu de decidir si prendre alguna acció. (El o la guia els proposa una sèrie de preguntes i reflexions) Quina acció prendríeu? Oportunitat d'augmentar la producció de vinya per a exportar vi a l'estranger, protegir la vinya de la fil·loxera, evitar que arribi a la nostra regió, com?, Fer costat als productors de vi francesos. No fer res.”

A continuació el/la espia comentarà que des de l'ajuntament els sembla una bona idea transformar els cultius d'avellana, cereals i llegums en vinyes i fins i tot rompre els boscos per a exportar vi i aiguardent, i aprofitar aquesta oportunitat per al desenvolupament de la ciutat:

“Amb les vinyes franceses destruïdes per la fil·loxera, és la nostra oportunitat per a vendre vi i aiguardent a tota Europa, generar guanys per a desenvolupar la indústria a la ciutat, i situar a Reus en el mapa de les ciutats més capdavanteres del pròxim segle XX. Construïrem habitatges moderns i luxosos per tota la ciutat i tindrem serveis socials i escoles”.

A continuació l'espia els proposa diferents solucions, la idea d'aquesta estratègia afectaria a tota la població de Reus, per tant per a prendre aquesta important decisió haurà de realitzar una recerca en aquest lloc tan emblemàtic. A més l'espia els ensenyarà una caixa amb cadenes i cadenats que va aconseguir sostreure en terres franceses però que només ells i elles amb astúcia podran obrir-la. A més a les mans portarà l'informe realitzat en el seu viatge a França, que els donarà a cada agrupació amb la informació obtinguda, a més cada informe es diferenciarà per la referència al grup que els ha tocat

Reus ha de prendre una de les decisions més importants per al futur de la ciutat:

Volem destinar tota l'àrea disponible per la plantació a Reus a plantacions de vinyes, aprofitant la crisi de les vinyes franceses?

*S'utilitzarà App, panells i el mòbil perquè el màster (guia/espia) pugui interactuar amb ells durant el joc.

Dia 1. Gard. Hora 5:30 pm. La situació és catastròfica, he pogut parlar amb cinc agricultors i tots coincideixen que el problema s'està estenent per totes les vinyes, i que no sols perdran la collita de l'any, sinó molt probablement tota la plantació.

Dia 2. Gard. Hora 10:00 am. Encara no se sap molt bé quin és el problema perquè s'han vist uns petits insectes atacant les fulles, però no sembla que sigui la causa de la mort de la planta.

Dia 3. Gard. Hora 6:30 pm. Davant la falta d'informació sobre el problema decideixo desplaçar-me a Bordeus, bressol del vi francès i la major exportadora de la regió.

Dia 4. Bordeus. Hora 12:00 pm. L'extensió de les vinyes d'aquesta regió és tal que ha estat dividida en àrees específiques, perquè el consumidor pugui saber exactament d'on és el vi. Em dirigeixo al Chateau Pichon Longueville Comtesse de Lalande per investigar més sobre el problema.

Dia 5. Bordeus. Hora 11:30 am. Aquesta és la informació que he pogut recaptar fins al moment sobre la plaga que està assotant a les vinyes aquí a Bordeus, i que amenaça amb acabar amb totes les vinyes del país:

Annex 2. Informe

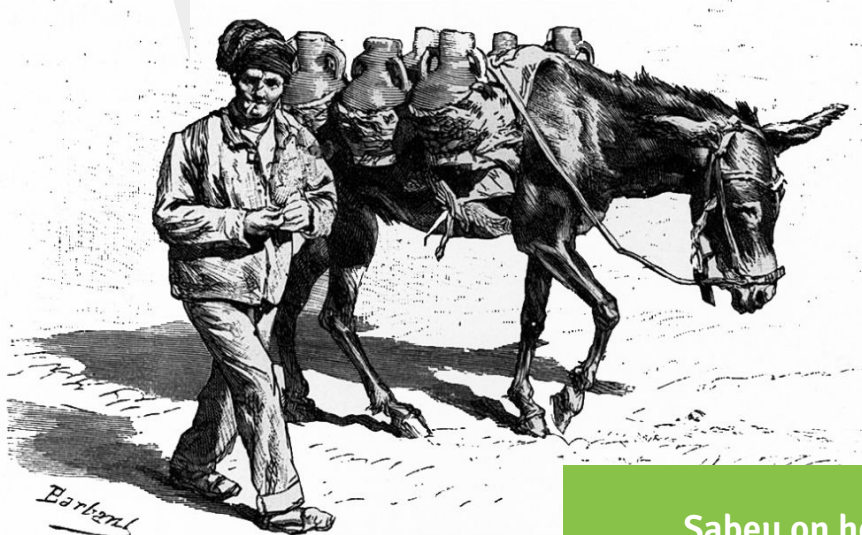
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT

PROVA 1.

Consigna 1:

Per a poder arribar al lloc, a l'aiguader (1903) haureu d'escoltar.

Penseu agafar aigua de la Font dels Capellans (Lleó)?
Doncs, tingueu molta paciència perquè amb aquest fil d'aigua que cau, trigareu hores. Ara, allà a la ciutat, els qui ho poden pagar, s'emporten l'aigua de les fonts a les seves cases i ens estan deixant sense aigua a les fonts públiques. Quan vam canviar les canonades velles per les noves, ho hauríeu d'haver vist! Era un miracle que tinguéssim aigua. Ara, amb el nou embassament, tot canviarà, tindrem aigua per tota la ciutat, per regar els plàtans de l'albereda, els camps i, a més a més, no es van tapar les canonades com ara.

Sabeu on heu d'anar?

Sobre 1: Aquesta font tan important per els reusencs, té molta història. Amb la informació que teniu en els panells i la nota informativa que us ha donat en aquest sobre l'espia o enviat, sereu capaços de respondre a aquestes preguntes?:

- A què es refereix l'Aiguader quan diu que la gent pagant s'emporta l'aigua de les fonts a les seves cases?
- Per què diu que era un miracle tenir aigua abans de canviar les canonades?
- A quin embassament es refereix?, Per què pensa que ja no es tapanen les canonades?
- Quins són els plàtans de l'albereda?

Preguntes per a la reflexió (és clau):

- Sempre ha estat fàcil l'accés a l'aigua potable?
- A Reus les fonts naturals d'aigua estan sempre pròximes a la població?

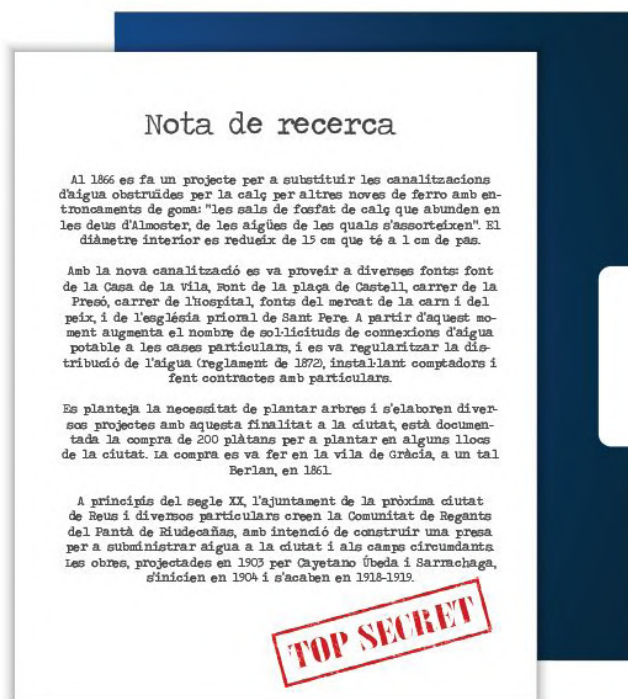
L'enviat/espia ens ho vol posar difícil. A simple vista, no es llegeix res, utilitzeu els objectes que porteu en la bossa de l'investigador que us ajudaran a llegir la informació que necessiteu. (Lupa)

Veïns i veïnes de Reus no oblideu que tota aquesta informació és clau per a prendre una decisió que pot canviar el rumb de la ciutat.

*podrà variar depenent d'ap. o els panells informatius.

SOLUCIÓ : Nota de Recerca

Llibre: La Lluita per L'aigua. LA CERCA DE L'AIGUA.

Annex 3. Nota de recerca

PROVA 2.

Consigna 2: Teniu entre les vostres mans una revista molt antiga i deteriorada, però que ens crida l'atenció per l'acolorit de les seves imatges, i per curiositat llegim algunes frases entretallades que encara es deixen llegir:

Annex 4. Revista

* Extracte de: <https://www.mybarrio.es/el-barri-gaudi-de-ricardo-bofill-50-anos-no-son-nada/>

Pregunta:

"Després de la lectura teniu clar on es realitzarà la següent prova?"

SOLUCIÓ: Barri Gaudí

Sobre 2: En el sobre es troba un codi secret que ens ajudarà a resoldre, juntament amb el fragment de la revista les següents preguntes encriptades sobre el lloc on ens trobem:

Annex 5. Codi secret

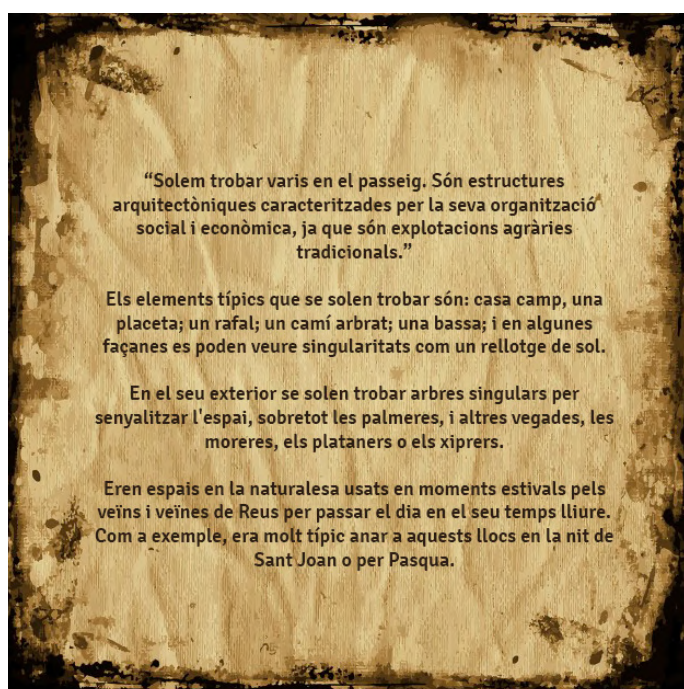
SOLUCIÓ

Codi secret

- **A quin lloc s'estarà referint l'article?** Al Barri Gaudí
- **Quines van ser les noves necessitats de la societat?** L'augment de la demanda local i les recents immigracions a la ciutat
- **D'on van sorgir aquestes noves necessitats? Què les va poder motivar?** Van sorgir del desenvolupament de les ciutats en els anys 60. L'augment de la població a causa del creixement de la indústria i el comerç.
- **D'on pot venir l'aigua per proveir aquest nou barri?** Aquesta pregunta dona peu a continuar amb la cerca d'on ve l'aigua que es consumeix a Reus? Es diu que l'aigua ve de la Boca de la Mina, però ho investigarem per nosaltres mateixos.

PROVA 3.

Consigna 3: Per arribar al destí les indicacions haureu de saber interpretar. Quin punt emblemàtic esteu buscant?

Annex 6. Consigna 3

Sobre 3: “Aquí teniu diverses imatges i diferents textos. Sabreu unir el text a la imatge que li pertany? Quin segle va ser el referent per a la construcció d'aquests edificis?”

SOLUCIÓ

Segle XIX=019

Introduir el segle corresponent en el cadenat i així aconseguir la nota de recerca per a poder contestar les preguntes.

- ☐ **El Mas del Creus:**
Sembla que va ser construït cap al 1866. Situat a la dreta del camí de la Bassa Nova. Edifici d'estil historicista, consta de planta baixa, primer i segon pis. Davant de l'edifici hi ha una petita plaça semicircular amb un estany d'aigua.
- ☐ **Mas Llopis:**
construït en el segle XIX sobre les restes d'una masia més antiga. Amb un estil arquitectònic que recorda les masies tradicionals, l'edifici està format per planta baixa, primer i segon pis.
- ☐ **Mas Gasull:**
El mas va ser construït a la fi del segle XIX, probablement amb projecte de Pere Caselles i Tarrats, com altres masos pròxims al passeig. Va ser encarregat per Fèlix Gasull, comerciant d'olis de la ciutat.
- ☐ **L'Escola Mowgli:**
Fundada al 1967, situada inicialment en un Mas de la família Vilella., actualment situada en uns terrenys que formaven part del Mas Gasull. En el context de la seva creació, l'habitual a les escoles espanyoles era la memorística, la disciplina autoritària, la segregació de sexes, i tret seria que tot l'ensenyament educatiu es donava en castellà. Es va fundar un segle després de l'expansió econòmica però encara recull els valors del modernisme català.

Annex 7. Imatges i diferents textos

PREGUNTES:

- Quin va ser el període de màxima esplendor econòmica a Reus?
- Com es va dir al corrent cultural i arquitectònic de l'època?, Quina repercussió va tenir aquest corrent a Reus?, Qui van ser els seus màxims exponents?
- De les oportunitats que descriu l'èpia industrial, hi ha evidències en el passeig de la Boca de la Mina que es van poder fer realitat? Quins?
- Tots els avanços que va prometre l'èpia industrial es van realitzar immediatament?

NOTES D'INVESTIGACIÓ

El 1912 es va començar a analitzar la qualitat de l'aigua que arribava a la ciutat, cada vegada estava més clara la relació entre l'aigua i algunes malalties, com es va posar de manifest el 1925 quan hi va haver un focus d'infecció i es van sol·licitar analítiques al Laboratori Municipal de les fonts de la Ciutat, sent la Font de les Germanetes la més contaminada. Així i tot, durant aquell any, les febres tifoides van ser un mal endèmic de la ciutat.

https://es.wikipedia.org/wiki/Fiebre_tifoidea

La febre tifoide o febre entèrica és una malaltia infecciosa produïda per bacteris del gènere de la *Salmonella*. El seu reservori és l'humà i el mecanisme de contagi és fecal oral, a través d'aigua i d'aliments contaminats amb dejeccions. Reus té l'honor d'haver estat la primera ciutat a tenir depuradora d'aigües residuals d'Espanya. Va ser en plena Guerra Civil Espanyola, el 1937, quan la depuradora d'aigües residuals del Molinet va començar a funcionar. Reus començava d'aquesta manera, una lluita constant contra l'escassetat d'aigua crònica de la ciutat.

La falta d'aigua ha estat una constant històrica a Reus, com a mínim, fins a l'arribada de l'aigua del minitransvasament de l'Ebre el 1989. Hi ha hagut tanta escassetat d'aquest element líquid, des del segle XIX, que l'aigua residual procedent del clavegueram de la ciutat era utilitzada per regar els camps agrícoles. D'aquesta manera, tal com salta a la vista, provocava molts problemes sanitaris.

PROVA 4.

Consigna 4: Tenim entre les nostres mans una nova consigna. Aquest personatge important en l'època d'escassetat d'aigua ens ajudarà en la nostra recerca. Cal llegir atentament perquè ens donarà la clau que ens portarà al següent punt d'informació.

Sobre 4: El Saurí ("Zahorí"), ens entrega una història molt difícil de llegir, però necessitem contestar les preguntes per continuar la recerca. Si fem un esforç podrem llegir una data important que ens portarà a la següent nota informativa.

Annex 8. Nota de Recerca

Hola, soc en Leopold i soc saurí. Sabeu què és un saurí? La paraula saurí significa "endeví" en àrab. Es defineix com un antic mètode endevinatori d'aigües amagades, metalls, minerals, etc., a través d'una vareta o d'un pèndol. D'aquesta pràctica s'ocupa la radioestèsia o el saurí, el qual detecta mines, corrents subterranis d'aigua o, inclòs, substàncies minerals.

Treballo per a la Hidrofòrica i, últimament estic tenint molta feina. S'han proposat portar aigua a tots els camps agrícoles de la regió. Fixeu-vos que portem excavats 400 pous i diuen que encara no hem arribat a la meitat. No us dic res més que, si col·loquéssim tots els túnels excavats de la Mina, podríem arribar a Salou i tornar!

Podries anar a la Bassa Nova? I així podrem continuar amb la meua història...

PREGUNTA:

“Quan es va inaugurar el Clor Vell?”

Quan tingueu la resposta envieu-la per Telegram/Wassap al màster perquè us envii la següent Nota Informativa. Utilitzeu el mirall de l'investigador que porteu en la bossa per a desxifrar el seu contingut i contestar les preguntes.”

PREGUNTES:

- A quin any es va constituir l'empresa Hidrofórica? Quin era el seu objectiu? Qui eren els socis?
- Quants pous es van excavar en total? Quina és la longitud de la Mina de la Bassa Nova (o Mina de la Hidrofórica)?
- On s'emmagatzemava l'aigua extreta per les mines?
- L'aigua de les mines i els pous es consumia directament per la població?
- Fins a quina època s'ha estat consumint directament l'aigua dels pous?
- Com es pot contaminar l'aigua?, Quins efectes sobre la salut humana té l'aigua contaminada per bacteris?
- En quin moment es va decidir la cloració de l'aigua de consum humà, i per què?
- De quines altres formes es pot reduir el

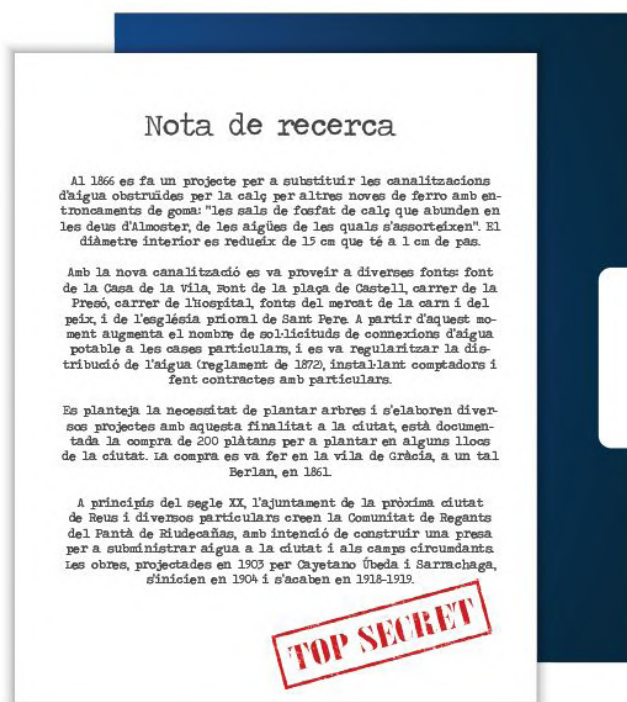
risc de malalties per aigües residuals?

SOLUCIÓ: Leopoldo , el “saurí” (“zahorí”)

Annex 9. Leopoldo , el “saurí”

RECOMPENSA:

Data: 1933, el professor/a els hi enviaran a través de telegram/*whatssapp una nota informativa:

Annex 10. Nota de recerca

PROVA 5.

Consigna 5: Ànim nois i noies! Per saber arribar al lloc les fotos haureu d'identificar. Us donem una pista.

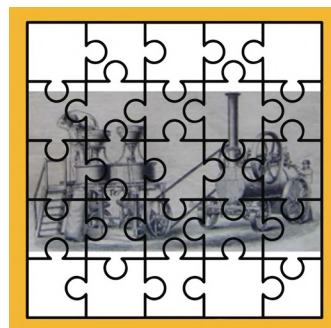
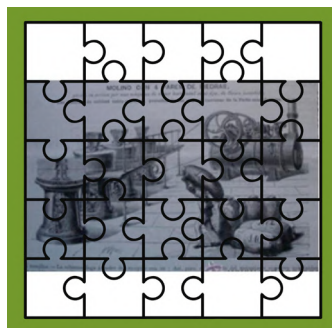
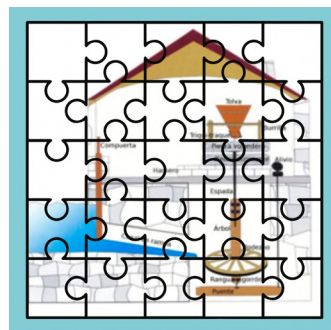
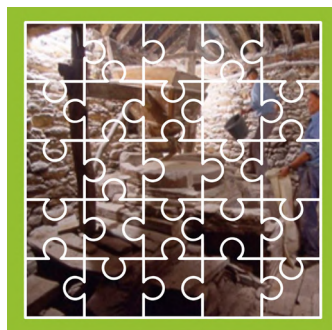

Sobre 5: “Per fi heu arribat! En el sobre trobareu 4 puzles, però fixeu-vos bé que hi ha més informació de la que penseu.”

(Els puzles tenen informació darrere que els servirà per contestar les preguntes)

PREGUNTES:

- Com funcionaven els molins abans del descobriment de la màquina de vapor?
- Per a què s'utilitzaven els molins?
- En quin dels dos molins es va instal·lar la màquina de vapor? Quan? Per què? Ens queda alguna evidència d'on va estar la màquina?
- Podeu pensar alguna solució alternativa al tancament del molí?

Annex 11. Puzles

PROVA 6.

Consigna 6: Ja estem en el final, enhorabona! Llegir l'article de la Vanguardia per saber el lloc on realitzareu l'última prova.

Annex 12. Article

Sobre 6: S'han trobat els següents fragments d'un manuscrit que explica la història del proveïment d'aigua a Reus. Situar-los en ordre cronològic i amb la data que els correspongui:

SOLUCIÓ:

1º) C-1688

2º) D-1700-1800

3º) A-1862

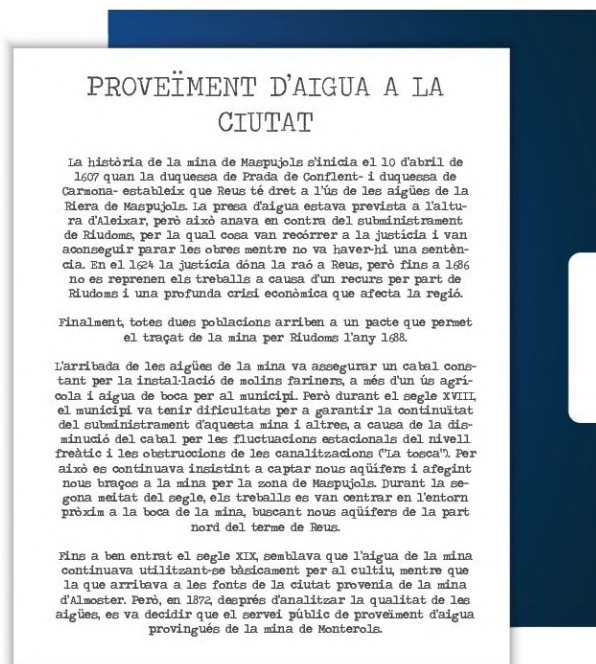
4º) E-1894

5º) F-1919

6º) B-1960-1980

Annex 13. Fragment

(El o la màster enviarà als diferents grups la nota informativa)

Annex 14. Nota de recerca

ACTIVITAT DE TANCAMENT

Una vegada que tota l'informació estigui recollida els 4 agrupaments que representen a diferents sectors de la ciutat, començarà l'Assemblea per a decidir la proposta que plantejàvem a l'inici de l'activitat:

Volem destinar tota l'àrea disponible per la plantació a Reus a plantacions de vinyes, aprofitant la crisi de les vinyes franceses?

En contra de la proposta	A favor de la proposta
Com pal·liar l'impacte ambiental i l'erosió per la tala de boscos?	Per què no, si generarà riqueses?
Què faríem si ocorre a Reus el mateix que va ocórrer a França amb la fil·loxera	Ens donaria més oportunitats de treball per la població?
I si el preu del raïm es devalua?	Ens donaria prestigi a Reus i la posicionarà en el món?
I si no hi ha aigua suficient per a proveir a la població en augment?	Ens faria créixer la població?
	Ens donaria majors beneficis als comerços locals?

Realitzarem la votació i passarem a la següent i última fase.

Per a tancar la missió necessitem obrir la caixa tancada amb cadenes i cadenats de dígit que l'espia ha portat des de França. Per poder resoldre-ho, hauran de respondre les preguntes que l'espia els hi faci sobre tota la recerca que han realitzat en la missió. Guanyarà el grup que més punts aconseguixi i tindran l'honor de poder obrir-la caixa.

- A què es refereix l'Aiguader quan diu que la gent pagant s'emporta l'aigua de les fonts a les seves cases?
- Per què diu que era un miracle tenir aigua abans de canviar les canonades?
- A quin embassament es refereix?, Per què pensa que ja no es taparan les canonades?
- Quins són els plàtans de l'albereda?
- Sempre ha estat fàcil l'accés a l'aigua potable?
- A Reus les fonts naturals d'aigua estan sempre pròximes a la població?
- A quin lloc s'estarà referint l'article
- Quines van ser les noves necessitats de la societat?
- D'on van sorgir aquestes noves necessitats? Què les va poder motivar?
- D'on pot venir l'aigua per a proveir aquest nou barri?
- Quin va ser el període de màxima esplendor econòmica a Reus?
- Com es va dir al corrent cultural i arquitectònic de l'època?, Quina repercussió va tenir aquest corrent a Reus?, Qui van ser els seus màxims exponents?
- De les oportunitats que descriu l'espia industrial, hi ha evidències en el passeig de la Boca de la Mina que es van poder fer realitat? Quins?
- Tots els avanços que va prometre l'espia industrial es van realitzar immediatament?
- En quin any es va constituir l'empresa Hidrofòrica? Quin era el seu objectiu? Qui eren els socis?
- Quants pous es van excavar en total? Quina és la longitud de la Mina de la Bassa Nova (o Mina de la Hidrofòrica)?
- On s'emmagatzemava l'aigua extreta per les mines?
- L'aigua de les mines i els pous es consumia directament per la població?
- Fins a quina època s'ha estat consumint directament l'aigua dels pous?

- Com es pot contaminar l'aigua?, Quins efectes sobre la salut humana té l'aigua contaminada per bacteris?
- En quin moment es va decidir la cloració de l'aigua de consum humà, i per què?
- De quines altres formes es pot reduir el risc de malalties per aigües residuals? (Aquesta pregunta admet diverses respostes creatives)
- Com funcionaven els molins abans del descobriment de la màquina de vapor?
- Per a què s'usaven els molins?
- En quin dels dos molins es va instal·lar la màquina de vapor? Quan? Per què? Ens queda alguna evidència d'on va estar la màquina?
- Pots pensar alguna solució alternativa al tancament del molí? (aquesta pregunta és de resposta lliure, no entraria en els punts)
- Com es diu la duquessa que va donar permís a Reus per a l'ús de l'aigua?
- La fisonomia actual de la Boca de la Mina que data és?

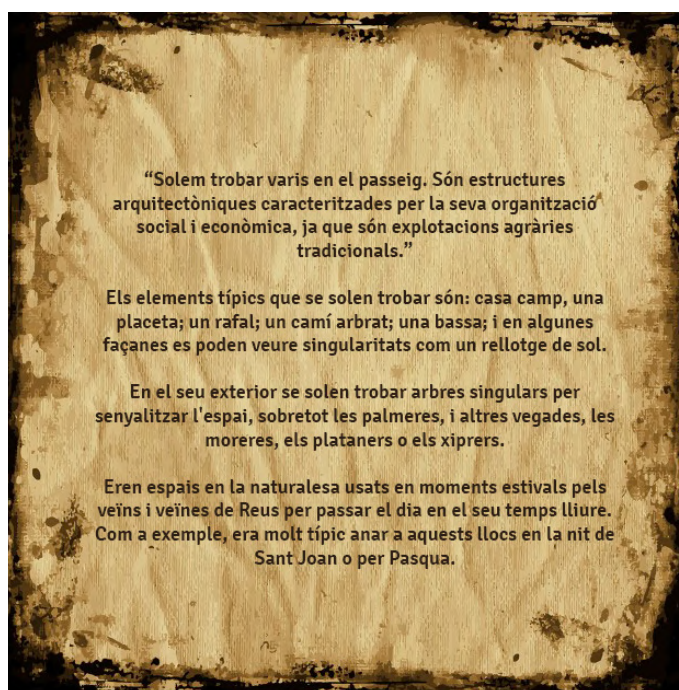
NÚMERO DEL TANCAT AMB CLAU

PISTA: REUS, PARÍS I LONDRES

(el guia farà referència d'aquesta expressió, i ells i elles hauran de treure el número)

SOLUCIÓ: Són 4 dígit, i la solució ens la donarà comptar el nombre de lletres de cadascuna de les 4 paraules que formen el títol de l'activitat: REUS (4 lletres), PARÍS (5 lletres), l(1 lletra), LONDRES (7 lletres): 4-5-1-7

Dins de la caixa està el relat del que va succeir realment durant la crisi de la fil·loxera de les vinyes a França.

Annex 15. Relat

5. Materials i recursos

S'especificarà en forma de taula quins són els materials i recursos que s'utilitzaran en les activitats.

ACTIVITATS	MATERIALS	RECURSOS	ELEMENTS
	Llapis i paper per a cadascun dels participants (per a prendre notes)	Informe imprès a color de la situació de les vinyes a França	
		Quatre carpets ("folders") amb una còpia de la descripció de cada grup	
	Llibretes	Quatre barrets -un barret per a cada grup- cadascun amb el seu escut i sigles identificadores	
	Bolígrafs	Quatre bosses de roba	
	Prova 1	Sobre amb consigna i prova impresa	
		Lupa (una per a cada grup)	
	Prova 2	Sobre amb consigna i prova impresa (a color)	

ACTIVITATS	MATERIALS	RECURSOS	ELEMENTS
	Prova 3	Sobre amb consigna, imatges i textos impresos	
		Cadenat d'obertura amb codi de tres dígit	
		Notes de recerca impreses	
	Prova 4	Sobre amb consigna i prova impreses	
		Mirall (un per a cada grup)	
	Prova 5	Sobre amb la consigna, fotos i quatre puzles amb informació en el revers	
	Prova 6	Sobre consigna, fragments d'un manuscrit i set targetes de cartó amb les dates de cada fragment	

ACTIVITATS	MATERIALS	RECURSOS	ELEMENTS
	Fase final	Caixa de fusta amb cadenat de 4 dígit	
		Pergamí amb ressenya històrica del que va succeir realment amb la fil·loxera a Reus	

6. Avaluació

En aquest apartat es troba la fitxa imprimible d'avaluació.

FITXA D'AVALUACIÓ

DADES DEL PARTICIPANT:

Edat:	
Gènere:	
Lloc de procedència:	
Ha participat sol/a o acompanyat/a:	
Data de la realització de l'activitat:	

Valori a continuació d'1 a 10 cadascun dels següents apartats, i indiqui a continuació per què atorga aquesta valoració així com possibles aportacions personals; sent 1 molt dolent i 10 excel·lent.

1.- ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT VALORACIÓ

Informació prèvia, flexibilitat, accessibilitat, etc.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Molt dolent					Excel·lent				

2.- METODOLOGIA DE L'ACTIVITAT VALORACIÓ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Molt dolent					Excel·lent				

3.- CONTINGUTS DE L'ACTIVITAT VALORACIÓ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Molt dolent					Excel·lent				

4.- ALTRES COMENTARIS

Suggeriments i propostes de futur.

--

7. Bibliografia i recursos en línia

- ALQUÉZAR, C., AQUILLUÉ, D. y AGUIRRE, P. (2019) NACIONES EN CONFLICTO. Colección Jóvenes por la Historia. VOL. I Tendencias actuales de la investigación histórica.

‘CAP.1.1 Crisis y transformación agraria en el Camp de Tarragona. La implantación y comercialización de la avellana’. Servicio de Publicaciones, Universidad de Zaragoza. ISBN: 978-84-16723-74-4

- CAMILLONI DE, A. y LEVINAS, M. (1994) PENSAR, DESCUBRIR Y APRENDER. Propuesta didáctica para las ciencias sociales. Aique Grupo Editor S.A. ISBN: 950-9003-88-3

- GORT, E. (2009) LA BOCA DE LA MINA. Breu resum històric amb apunts curiosos sobre els Molins i el costum d'anar-hi a passejar i menjar-hi anissos. Arts Gràfiques l'Estel – Reus Dip.Le: T-627-2009

- MONCUSÍ, G. y RIOS, A.I. (2004) Inventari de mines d'aigua a partir de recerca bibliogràfica. Ajuntament de Reus. Àrea de Medi Ambient

- MORELLÓ, J. y PIÑOL, D. (2006). LA LLLUITA PER L'AIGUA A REUS. Abastiment, gestió i conflictes, des dels orígens fins a

principis del segle XX. Pagès editors S.L. ISBN: 84-9779-353-6

- SOTORRA, A. (2007) Els Silencis de la Boca de la Mina. Editor digital: Titivillus ePub base r1.2

ENLLAÇOS WEB:

- Aigües de Reus. Espacio divulgativo. Rutas del agua: <https://www.aiguesdereus.cat/es-es/Espacio-Divulgativo/Rutas-del-Agua>

- Wikipedia. Pere Caselles i Tarrats, Biografia: https://ca.wikipedia.org/wiki/Pere_Caselles_i_Tarrats

- L'aigua i el canvi climàtic a la Mediterrània http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/suport_educatiu/ambits_tematics/aigua/recursos-educatius-aigua/9_altres/aigua_canvi_climatic_mediterrania.pdf

- Centre d'interpretació d'un Mina: <http://elmasnouterrademar.cat/es/mina-aigua.php>

- Cicle de l'aigua recursos:

http://mediambient.gencat.cat/es/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/suport_educatiu/aigua/recursos-educatius/cicle_aigua/

- Videos dels veïns de Boca de la Mina:
<https://bocadelamina.reus.cat/multimedia>

- REFUGIS REUS MASOS
http://www.migdia.cat/refugis/refugi_par_mas_nogues.php

RECURSOS EN LÍNIA

• Del riu a riu, passant de casa:
<http://www.xtec.cat/serveis/cda/a8902035/consulta/consuaigua.htm>
Diferents enllacs para el aprendizaje e información

• Ecoauditorias:
http://mediambient.gencat.cat/es/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/suport_educatiu/aigua/recursos-educatius/ecoauditoria_aigua/

Recurs que descriu i explica el procediment per a dur a terme l'auditoria de la gestió de l'aigua en un centre educatiu; inclou materials (qüestionaris, fitxes, etc) per dur-la a terme, suggeriments i recomanacions per a millorar la gestió de l'aigua.

• Fitxes eco-auditoria:

http://mediambient.gencat.cat/es/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/suport_educatiu/aigua/recursos-educatius/ecoauditoria_aigua/

• L'aigua, un recurs indispensable de la vida
http://concurso.cnice.mec.es/cnice2005/63_el_agua/index.html

• El joc del riu, secundaria
<https://www.diba.cat/es/web/mediambient/el-joc-del-riu>

El 'Joc del Riu' és la nova versió digital del seu immediat precedent: el Joc de l'aigua. Manté l'esperit i l'estructura del joc original, conservant la funció d'eina de debat i anàlisi dels impactes ambientals, i alhora presenta uns continguts actualitzats i concreta una dinàmica de joc cooperativa adequada a l'aula del segle XXI.

S'han actualitzat els continguts del joc a fi de tractar el cicle complet de l'aigua per a donar a l'alumnat una visió completa de les diferents interaccions i impactes que es produeixen quan es plantegen determinades situacions, canvis en l'entorn o, simplement, quan interactuem amb el mitjà.

En aquest sentit, cal reflexionar també sobre el model de societat de consum, donant les eines necessàries per al desenvolupament d'una visió crítica i constructiva de l'alumnat.

Joc del Riu (Concebut per a jugar a l'ordinador i habilitat per a Google Chrome i Mozilla Firefox)

Objectius

- Fer créixer conjuntament el municipi de manera que cap agent (personatge) perdi el seu capital inicial mínim (inclòs l'ajuntament) amb el mínim cost mediambiental possible.

- Esdevenir un element transversal, on a partir de la vivència, la comunicació i el diàleg, l'anàlisi i la valoració dels impactes, el consens i la presa de decisions, l'alumnat treballi, raoni, compregui, aprengui i empatitza amb les problemàtiques associades al consum i a la gestió de l'aigua en el nostre territori.

En aquest sentit tracta els temes següents:

- Ríos, aquífers i litoral (ampliació del mural)

- Demanda d'aigua, usos i quantificació (usos urbans i usos agraris)

- Canvi climàtic

- Impactes ambientals associats als aspectes següents:

- o Captació i consum domèstic
- o Aprofitament hidroelèctric
- o Activitat industrial
- o Activitat agrícola i ramader
- o Turisme

- o Presència de barreres físiques
- o Presència d'espècies invasores
- o Urbanisme i ocupació de la línia costa
- o Contaminació per abocadors de residus
- o Cabals de manteniment i cabals ecològics
- o Estalvi i reutilització
- o Restauració i conservació d'espais
- o Ús sostenible i impactes econòmics. El cànon de l'aigua.

- Quanta aigua consumim:
https://agendaescolar.diba.cat/sites/agendaescolar.diba.cat/files/public/quantaaguaconsumeixo_0.pdf

- Activitat aigua:
<https://agendaescolar.diba.cat/sites/agendaescolar.diba.cat/files/public/laigua.pdf>

- Activitat aigua eco auditoriasc:
https://agendaescolar.diba.cat/sites/agendaescolar.diba.cat/files/public/recursos_naturals-aigua.pdf

- Activitats sobre l'aigua experiències:
<http://www.madrid.org/bvirtual/BVCM019408.pdf>

- Activitat recerca Batxillerat:
http://www.juntadeandalucia.es/medioambiente/educacion_ambiental/Educaml/publicaciones/un_recurso_con_problemas_1.pdf

Recursos per a professors/as, per saber més:

- Reportatge Mina de Riudoms: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/espai-terra/mines-aigua-riudoms/video/5214651/>
- Article d'on van adaptar l'esquema d'una foggara (INGLÉS): <http://www.waterhistory.org/histories/qanats/>
- Revista: recursos didàctics per a les ciències naturals: <http://www.rsehn.es/cont/publis/boletines/98.pdf>
- Revista: Educació i sostenibilitat (Pág. 26 Recursos): http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/suport_educatiu/ambits_tematics/aigua/recursos-educatius-aigua/eis_20n_c2_ba-3_20aigua.pdf
- Revista perspectiva ambiental: http://mediambient.gencat.cat/web/.content/home/ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/suport_educatiu/ambits_tematics/aigua/recursos-educatius-aigua/perspectiva_20ambiental_20laigua.pdf
- Cicle de l'aigua recursos: http://mediambient.gencat.cat/es/05_ambits_dactuacio/educacio_i_sostenibilitat/educacio_per_a_la_sostenibilitat/suport_educatiu/aigua/recursos-educatius/cicle_aigua/

Material educatiu que consta de 7 quaderns

de treball, 14 visites, 14 experiències i 4 pòsters, elaborat per la Generalitat de Catalunya i amb el suport de la Caixa d'Estalvis del Mediterrani (CAM).

Quaderns de treball:

1. L'aigua, una substància primordial per a la vida
2. Els ecosistemes d'aigua dolça, un món ple de vida
3. Del mitjà a casa
4. Els usos de l'aigua
5. El camí de retorn al mitjà
6. La nova gestió de l'aigua, un canvi cap a la sostenibilitat
7. Glossari i bibliografia

Visites:

1. Confluència del Segre, Cinca i l'Ebre
2. Desembocadura del riu Gaià
3. Investiguem l'estat ecològic d'un tram de riu
4. Zona restaurada ecològicament del riu Besòs
5. Aiguamolls del Delta del Llobregat
6. Camp d'Aprenentatge del Delta de l'Ebre
7. Planta Potabilitzadora de la Butllofa
8. Clavegueram de Barcelona
9. Depuradora Biològica de Lagunaje de Sant Hilari Sacalm
10. Estació Depuradora d'Aigües Residuals a Castell d'Aro
11. Camp d'Aprenentatge del Bages
12. Museu de l'Aigua de Salt
13. Centre d'Estudis dels Rius Mediterranis (Museu Industrial del Ter)
14. Central Mini hidràulica de Malament Pas

Experiències:

1. Simulem el cicle de l'aigua
2. Del gel a l'aigua líquida
3. El vapor d'aigua
4. La tensió superficial
5. La solubilitat
6. La duresa de l'aigua
7. L'acidesa de l'aigua
8. La terbolesa de l'aigua
9. El sòl reté aigua
10. Filtració de l'aigua en una depuradora
11. Depuració biològica de l'aigua residual
12. Què fem amb l'aigua, a casa?
13. La factura de l'aigua
14. Per a un ús més racional de l'aigua (joc de rol)

Pòsters:

1. El cicle de l'aigua
2. L'aigua dolça en el planeta Terra
3. L'activitat humana al voltant de l'aigua
4. Com estalviar aigua a casa

8. Annexos

En aquest apartat van els recursos dissenyats definitius per a l'activitat.

Annex 1. Insígnies

Annex 2. Informe

Agricultors del cereal

Entre els dos molins, com va anotar Celdoni Vilà en el segle XVIII, podien proveir de farina la població. D'allí, explicava Vilà, sortia una sèquia que fertilitzava la terra del terme i amb la qual s'asseguraven les collites de gra, llegums, hortalisses, i encara servia per al temps d'escassetat d'aigua.

Annex 2. Informe

Agricultors de la vit

La demanda de vi i aiguardent va impulsar l'economia local i va consolidar la capitalitat econòmica de Reus sobre una regió cada vegada més extensa. Reus es va convertir en el segle XVIII en la segona ciutat en nombre d'habitants de Catalunya i en el principal mercat d'aiguardent del sud d'Europa: "el seu mercat fixava setmanalment el preu d'aquest producte en els mercats peninsulars i europeus".

Annex 2. Informe

Indústria tèxtil

Situada entre els carrers de Sant Joan i de Sant Llorenç, en terres que havien pertangut al 'ex-convent de Sant Joan, ocupava dues grans illes de 25.000 metres quadrats amb un edifici de cinc plantes. Funcionava amb màquines de vapor, que més endavant van ser substituïdes per l'energia elèctrica. Al 1877 i al 1878 a patir una forta crisi a causa de la sobreproducció general de cotó al país i en la davallada de la filatura i el teixit, motivat per l'obsolescència tecnològica i per les limitacions locals d'aigua i carbó.

Annex 2. Informe

Petits comerços

A mesura que augmenta la població, augmenta el número i la varietat de botigues on oferir calçats, vestits fets a mida, barrets, fruites i verdures, arranjaments L'economia de la majoria dels habitants de Reus està vinculada a aquestes botigues, ja sigui de manera directa o com a proveïdors per a aquestes.

Annex 2.

Informe

Dia 1. Gard. Hora 5:30 pm. La situació és catastròfica, he pogut parlar amb cinc agricultors i tots coincideixen que el problema s'està estenent per totes les vinyes, i que no sols perdran la collita de l'any, sinó molt probablement tota la plantació.

Dia 2. Gard. Hora 10:00 am. Encara no se sap molt bé quin és el problema perquè s'han vist uns petits insectes atacant les fulles, però no sembla que sigui la causa de la mort de la planta.

Dia 3. Gard. Hora 6:30 pm. Davant la falta d'informació sobre el problema decideixo desplaçar-me a Bordeus, bressol del vi francès i la major exportadora de la regió.

Dia 4. Bordeus. Hora 12:00 pm. L'extensió de les vinyes d'aquesta regió és tal que ha estat dividida en àrees específiques, perquè el consumidor pugui saber exactament d'on és el vi. Em dirigeixo al Chateau Pichon Longueville Comtesse de Lalande per investigar més sobre el problema.

Dia 5. Bordeus. Hora 11:30 am. Aquesta és la informació que he pogut recaptar fins al moment sobre la plaga que està assotant a les vinyes aquí a Bordeus, i que amenaça amb acabar amb totes les vinyes del país:

Annex 2.

Informe

La fil·loxera de la vinya és el nom comú de l'espècie *Viteus vitifoliae*, insecte de la família Phylloxeridae. El seu origen se situa als Estats Units, on s'alimenta de les fulles i arrels de la vinya americana.

La fil·loxera de la vinya és el nom comú de l'espècie *Viteus vitifoliae*, insecte de la família Phylloxeridae. El seu origen se situa als Estats Units, on s'alimenta de les fulles i arrels de la vinya americana.

Els danys que produeix depenen del tipus de vinya, ja que no participa exclusivament en la seva mort, sinó que sol venir acompanyada de fongs i bacteris que eliminen les cel·lules i podreixen les arrels. Les arrels de la vinya europea responen a la fil·loxera mitjançant nodositats i tuberositats (hipertròfies i depressions centrals respectivament) que permeten l'entrada als microorganismes esmentats provocant la seva mort i amb ella la de la planta sencera.

Annex 3.

Nota de Recerca

Nota de recerca

Al 1866 es fa un projecte per a substituir les canalitzacions d'aigua obstruïdes per la calç per altres noves de ferro amb entroncaments de goma: "les sals de fosfat de calç que abunden en les deus d'Almoster, de les aigües de les quals s'assorteixen". El diàmetre interior es redueix de 15 cm que té a 1 cm de pas.

Amb la nova canalització es va proveir a diverses fonts: font de la Casa de la Vila, Font de la plaça de Castell, carrer de la Presó, carrer de l'Hospital, fonts del mercat de la carn i del peix, i de l'església prioral de Sant Pere. A partir d'aquest moment augmenta el nombre de sol·licituds de connexions d'aigua potable a les cases particulars, i es va regularitzar la distribució de l'aigua (reglament de 1872), instal·lant comptadors i fent contractes amb particulars.

Es planteja la necessitat de plantar arbres i s'elaboren diversos projectes amb aquesta finalitat a la ciutat, està documentada la compra de 200 plàtans per a plantar en alguns llocs de la ciutat. La compra es va fer en la vila de Gràcia, a un tal Berlan, en 1861.

A principis del segle XX, l'ajuntament de la pròxima ciutat de Reus i diversos particulars creen la Comunitat de Regants del Pantà de Riudecañas, amb intenció de construir una presa per a subministrar aigua a la ciutat i als camps circumdants. Les obres, projectades en 1903 per Cayetano Úbeda i Sarrachaga, s'inicien en 1904 i s'acaben en 1918-1919.

TOP SECRET

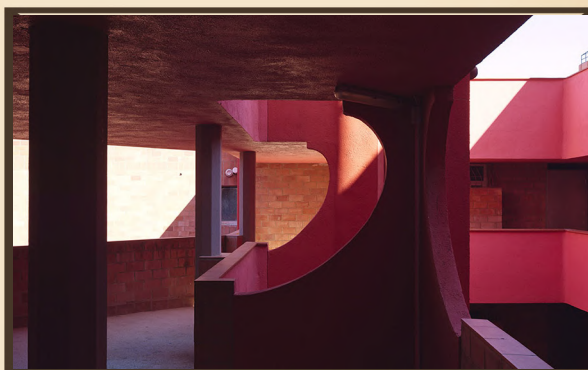
Annex 4. Revista

EL DIARI

VOL. 127 - NO. 39

[...]“esteticista i poc funcional”, [...] és avui un exemple del particular estil de l'arquitecte Ricardo Bo [...]

[...] va ser projectat al 1968. Anys de desenvolupament al país, que requerien una resposta ràpida per a respondre a les noves necessitats de la societat [...]

[...]es va permetre la proliferació de locals comercials, espais d'oci i públics. Una ciutat dins de la pròpia ciutat de Reus [...]

[...] funciona com un “rusc” de formes geomètriques [...]

[...]a l'estilat en la seva època, finals de la dècada dels 60, té un punt Beatle. Els quatre de Liverpool dominaven l'escena cultural mundial i imposaven el seu estil [...]. En l'ús del color rosa [...] ressons de l'últim premi Pritzker, l'indi Balkrishna Doshi

Annex 5. Codi secret

9 23 12 14 15 2 2 26 21 4 18 4 19 9 22 9
22 18 25 18 22 14 15 19 2 9 22 19 14 21 2
18?

23 12 14 15 18 4 1 9 15 4 18 22 2 18 4
15 26 1 18 4 15 18 21 18 4 4 14 19 9 19 4
7 18 2 9 4 26 21 14 18 19 9 19?

7 26 15 1 9 15 4 26 22 17 14 22 9 23 12
18 4 19 18 4 15 26 1 18 4 15 18 21 18 4 4
14 19 9 19 4? 23 12 18 2 18 4 1 9 5 26 7
18 22 20 26 19 14 1 9 22?

7 26 15 5 26 19 1 18 15 14 22 2 9 14 17
12 9 5 18 22 5 22 26 1 18 14 22 9 23 12
18 4 19 15 26 12 13 9 22 22 14?

Annex 6.

Consigna 3

“Solem trobar varis en el passeig. Són estructures arquitectòniques caracteritzades per la seva organització social i econòmica, ja que són explotacions agràries tradicionals.”

Els elements típics que se solen trobar són: casa camp, una placeta; un rafal; un camí arbrat; una bassa; i en algunes façanes es poden veure singularitats com un rellotge de sol.

En el seu exterior se solen trobar arbres singulars per senyalitzar l'espai, sobretot les palmeres, i altres vegades, les moreres, els plataners o els xiprers.

Eren espais en la naturalesa usats en moments estivals pels veïns i veïnes de Reus per passar el dia en el seu temps lliure. Com a exemple, era molt típic anar a aquests llocs en la nit de Sant Joan o per Pasqua.

Annex 7.

Imatges i diferents textos

El Mas del Creus:

Sembla que va ser construït cap al 1866. Situat a la dreta del camí de la Bassa Nova. Edifici d'estil historicista, consta de planta baixa, primer i segon pis. Davant de l'edifici hi ha una petita plaça semicircular amb un estany d'aigua.

Mas Llopis:

construït en el segle XIX sobre les restes d'una masia més antiga. Amb un estil arquitectònic que recorda les masies tradicionals, l'edifici està format per planta baixa, primer i segon pis.

Mas Gasull:

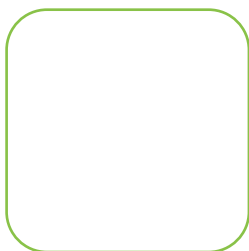
El mas va ser construït a la fi del segle XIX, probablement amb projecte de Pere Caselles i Tarrats, com altres masos pròxims al passeig. Va ser encarregat per Fèlix Gasull, comerciant d'olis de la ciutat.

L'Escola Mowgli:

Fundada al 1967, situada inicialment en un Mas de la família Vilella., actualment situada en uns terrenys que formaven part del Mas Gasull. En el context de la seva creació, l'habitual a les escoles espanyoles era la memorística, la disciplina autoritària, la segregació de sexes, i tret seria que tot l'ensenyament educatiu es donava en castellà. Es va fundar un segle després de l'expansió econòmica però encara recull els valors del modernisme català.

Annex 7.

Imatges i diferents textos

L'institut Pere Mata:

Construït entre 1897 i 1919, quan comença una conscienciació social i política sobre els malalts mentals, i es plantegen que havien de ser tractats amb major dignitat. És un edifici modernista en la seva arquitectura i funcionalitat.

Annex 8.

Nota de Recerca

NOTES D'INVESTIGACIÓ

El 1912 es va començar a analitzar la qualitat de l'aigua que arribava a la ciutat, cada vegada estava més clara la relació entre l'aigua i algunes malalties, com es va posar de manifest el 1925 quan hi va haver un focus d'infecció i es van sol·licitar analítiques al Laboratori Municipal de les fonts de la Ciutat, sent la Font de les Germanetes la més contaminada. Així i tot, durant aquell any, les febres tifoides van ser un mal endèmic de la ciutat.

https://es.wikipedia.org/wiki/Fiebre_tifoidea

La febre tifoide o febre entèrica és una malaltia infecciosa produïda per bacteris del gènere de la Salmonella. El seu reservori és l'humà i el mecanisme de contagi és fecal oral, a través d'aigua i d'aliments contaminats amb dejeccions. Reus té l'honor d'haver estat la primera ciutat a tenir depuradora d'aigües residuals d'Espanya. Va ser en plena Guerra Civil Espanyola, el 1937, quan la depuradora d'aigües residuals del Molinet va començar a funcionar. Reus començava d'aquesta manera, una lluita constant contra l'escassetat d'aigua crònica de la ciutat.

La falta d'aigua ha estat una constant històrica a Reus, com a mínim, fins a l'arribada de l'aigua del minitransvasament de l'Ebre el 1989. Hi ha hagut tanta escassetat d'aquest element líquid, des del segle XIX, que l'aigua residual procedent del clavegueram de la ciutat era utilitzada per regar els camps agrícoles. D'aquesta manera, tal com salta a la vista, provocava molts problemes sanitaris.

Annex 9. Leopoldo , el “saurí”

residuals amb bacteris nocius per a l'ésser humà poden arribar a nosaltres provocant malalties. aigua residual, tant si s'utilitzen per al reg agrícola com si s'apliquen al medi natural, les aigües contamina per via oral a través d'aliments contaminats amb dejeccions. A través de la defecació de les aigües subterranies. Tot això provocava malalties infeccioses com per exemple la febre tifoidal, que es per mitjà. Ocorre a causa de la infiltració d'aigües contaminades a través del subsol fins a arribar als proveïment municipal. Una dels grans problemes era la contaminació més comuna és per bacteris o d'Almofar i les aigües en un dipòsit, on una vegada clorada i esterilitzada, la conduïa a la xarxa de Al 1833 s'inaugura el Clor Vell, la planta potabilitzadora que rebia l'aigua de les mines de Montserrat i

Municipal de les fonts de la ciutat. bosar de manifest en 1852 quan va haver-hi un focus d'infecció i es van sol·licitar anàlisis al Laboratori arribava a la ciutat: cada vegada era més clara la relació entre l'aigua i algunes malalties, com es va ciutat que no rebien cap tractament. Al 1875 es va començar a analitzar la qualitat de l'aigua que A principis del segle XX, la gent encara continuava anant a buscar aigua a les fonts instal·lades a la

Bassa Nova, amb nom oficial Mina de la Hidrofòrica. temps com a lloc de passeig per la població. Ja existia al 1805, s'omplia amb aigua de la Mina de la la bassa nova es va construir per emmagatzemar l'aigua de la Hidrofòrica i va servir durant molt de

Reus. industrials. En l'acte de constitució, es declara una societat civil i no comercial amb nomproposos socis de mina d'aigua per usos agrícoles, amb el pas del temps també es va utilitzar per a usos domèstics i benefici general que podia portar l'aigua per a la ciutat. Encara que la missió inicial era construir una principals que se subministraven en tres. Té un recorregut de 50 quilòmetres amb 820 bous. Es buscava el l'empresa Hidrofòrica va ser creada al 1845 amb l'objectiu de construir una mina. Tena dos braços

Annex 10.

Nota de Recerca

EL MODERNISME

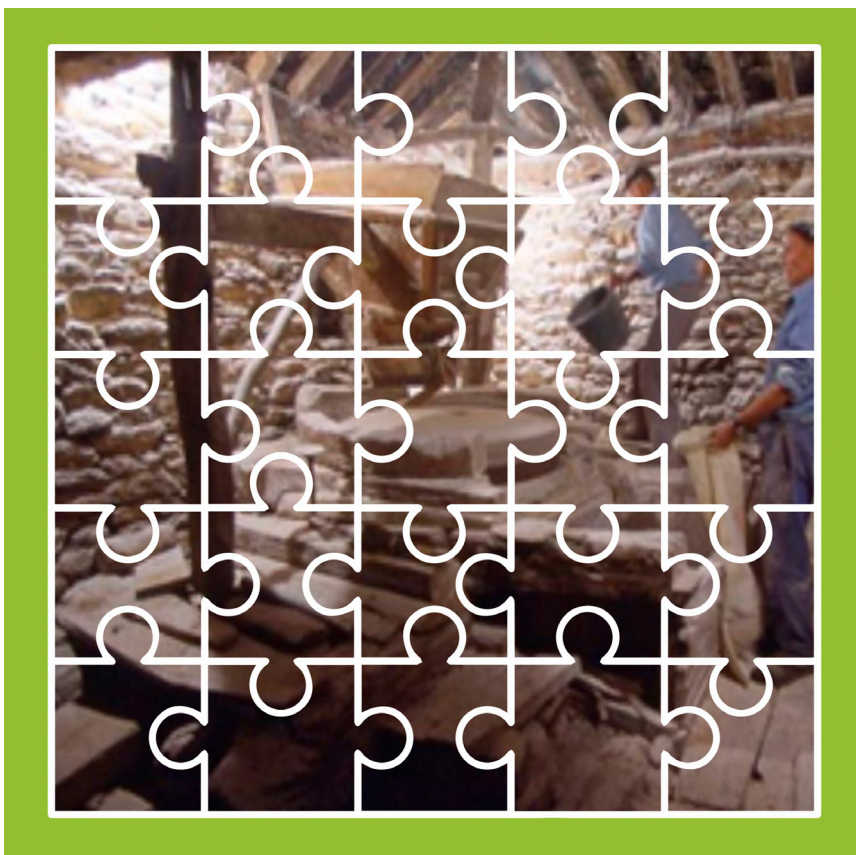
Moviment cultural que neix a Europa a finals del segle XIX. Aquest corrent és conseqüència de la Revolució Industrial, els avanços derivats d'ella, com l'electricitat, el ferrocarril i la màquina de vapor, que van transformar la manera de viure de la població i originant un creixement de les ciutats, en les quals s'han anat establint diferents indústries.

El modernisme és un estil urbà i burgès, trenca amb les formes del passat i crea nous tipus d'art. És un moviment eclèctic que tindrà un important pes en l'arquitectura i va suposar una evolució de les formes inspirades en la naturalesa, la utilització de nous materials i un sentiment nacional. El desenvolupament del modernisme és fomentat a Catalunya per la burgesia, que se sent catalana, culta i sensible a l'art. Aquesta burgesia veu en aquest nou moviment la manera de satisfer les seves ànsies de modernització, de posar de manifest la seva riquesa i la seva distinció, a més d'expressar la seva identitat catalana. -Potser establir una connexió entre els objectius de l'Escola Mowgli i aquest moviment cultural un segle després. Dóna per a reflexionar que els canvis profunds no sempre són immediats-

És l'estil més destacable que trobem en el paisatge urbà de Reus, a més es important destacar que un dels seus majors representants d'aquest moviment artístic, és Antoni Gaudí, nascut en la mateixa ciutat. Un altre dels arquitectes que representaran el modernisme a Reus pels seus edificis com Institut Pere Mata, Casa Navàs, Casa Rull i Casa Gasull és Lluís Domènech i Montaner que l'elegància del seu estil va influir en altres edificis modernistes de la ciutat.

Reus compta amb més de 80 edificis d'estil modernista i que es poden recorren post el seu barri antic o pel passeig de la boca de la mina on trobarem el primer edifico construït d'estil modernista.

Annex 11. Puzles

Un molí és un edifici on hi ha una màquina per moldre, composta d'un queixal, una solera i els mecanismes necessaris per transmetre i regularitzar el moviment produït per una força motriu, com: l'aigua, el vent, el vapor o un altre agent mecànic.

Els molins fariners han estat una indústria capital per a qualsevol població. Les cartes de poblament de Reus, ja parlen que en el segle XIII i, al llarg dels segles successius, la Vila comptava amb diversos molins, a vegades situats als afores del seu terme. En aquestes comarques, l'energia que mou els molins és la hidràulica: l'aigua que es capta de les rieres o de les mines per omplir unes basses. El territori de Reus no comptava amb cursos d'aigua amb suficient cabal per accionar directament els molins. Pel que serà una problemàtica al llarg del temps. El Molino de la Vila o Molino de Dalt, és un molí del municipi de Reus (Baix Camp), situat al costat del Passeig de la Boca de la Mina, al costat del Barranc de la Buada, que pren també el nom de Barranco del Molino, i que forma part de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya.

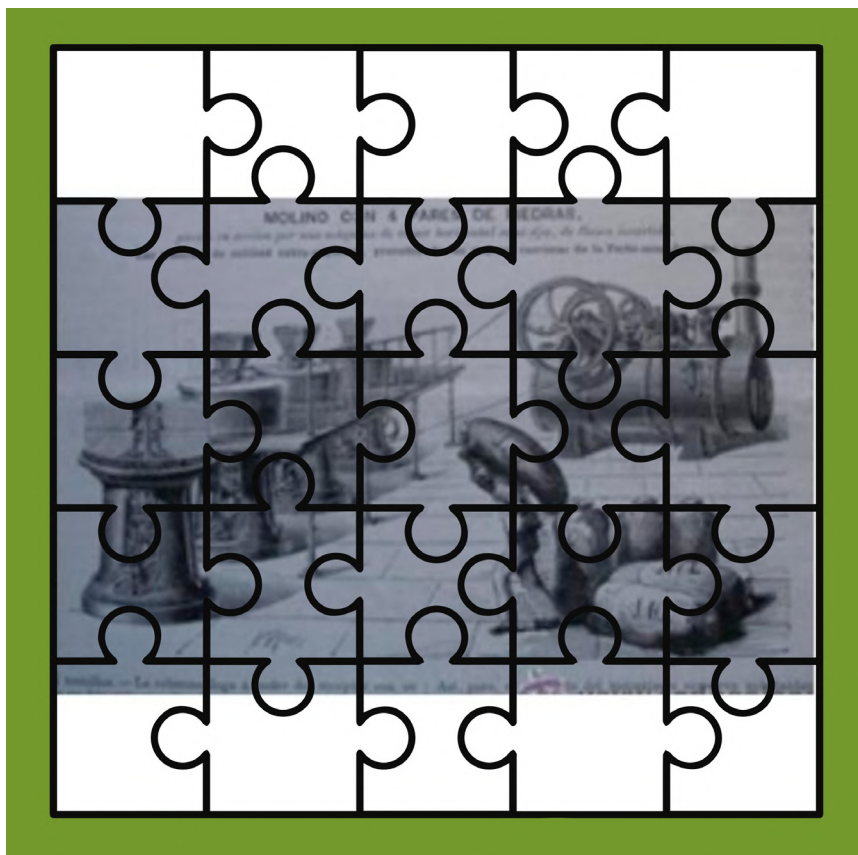
Annex 11. Puzles

En el segle XVIII, una vegada resolts els litigis amb Riudoms, la conducció d'aigua de la riera de Maspujols va fer possible la instal·lació de molins dins del terme de Reus (energia hidràulica) ja que per això era necessari un cabal d'aigua elevat i constant, recurs impossible fins ara a causa de la sequera estival. Amb aquestes noves instal·lacions, s'evitava que els ciutadans haguessin d'anar a moldre el gra.

La vila va proposar fer un molí fariner pròxim al nucli urbà i, per fer-lo, va comprar el terreny necessari en la partida de Monterols, en 1702. I allí va construir el molí, conegut en aquell moment com Molino Nou i fins avui conegut com a Molino de Monterols.

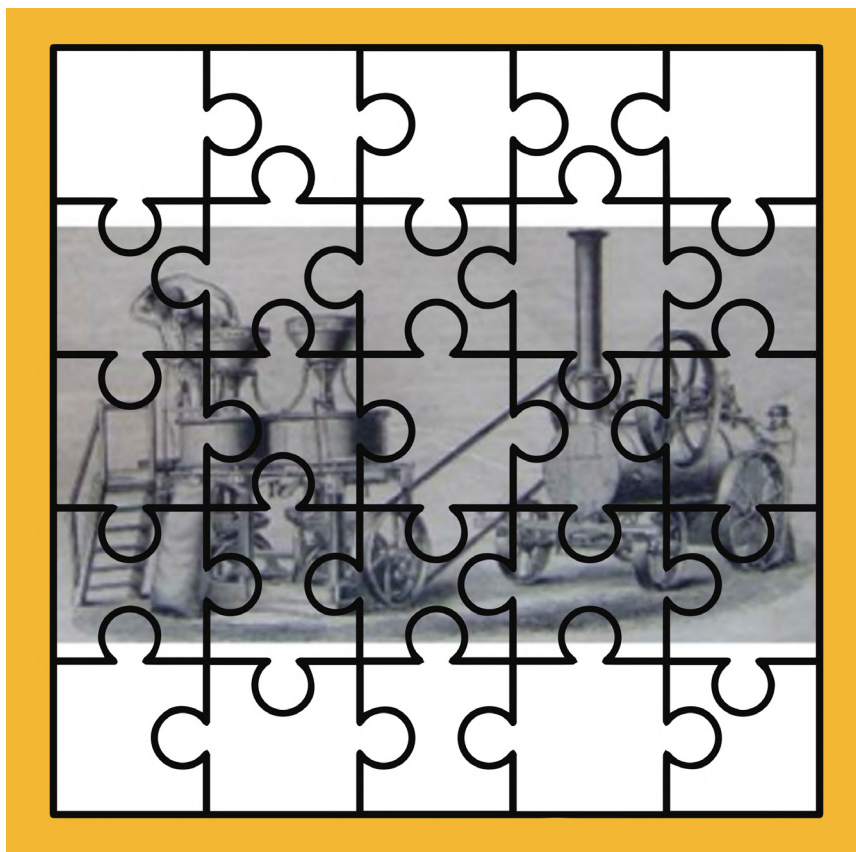
Annex 11. Puzles

La vila va proposar fer un molí fariner pròxim al nucli urbà i, per fer-lo, va comprar el terreny necessari en la partida de Monterols, en 1702. I allí va construir el molí, conegut en aquell moment com Molino Nou i fins avui conegut com a Molino de Monterols.

Però la seva producció no devia ser suficient per a les necessitats de la població, de manera que més endavant se'n va fer un altre -el Molí de Baix- a continuació, a recer del barranc de la Buada, on podia rebre i aprofitar les aigües emprades pel primer. Entre els dos, com va anotar Celdoni Vilà en el segle XVIII, podien proveir de farina la població. D'allí, explicava Vilà, sortia una séquia que fertilitzava la terra del terme i amb la qual s'asseguraven les collites de gra, llegums, hortalisses, i encara servia per al temps d'escassetat d'aigua. També des d'allí sorgia una séquia que, encara en el segon terç del segle XIX, discorria a l'aire lliure seguint el recorregut del passeig i portant l'aigua a la ciutat.

Annex 11. Puzles

Els dos molins van funcionar sempre en paral·lel i la vila els arrendava de manera conjunta, representant una bona font d'ingressos per al municipi. Van funcionar amb normalitat fins a mitjan segle XIX, quan –cap al 1856– va entrar en funcionament «La Industrial Farinera», amb un molí mogut a vapor. La introducció dels molins a vapor va provocar la baixada dels molins tradicionals. Aquests, llavors ja obsolets, no podien competir i, en conseqüència, van entrar en una ràpida decadència. Això va determinar que l'Ajuntament els vengués.

De l'edifici de «La Industrial Farinera», el Molí de Baix, es conserva la xemeneia helicoidal, instal·lada el 1863 i que constitueix un excel·lent exemple de l'arquitectura industrial del segle XIX a Reus. Es troba, però, en mal estat i s'observa esquarterada –arran de la caiguda d'un llamp– la part alta.

Annex 12. Article

L'AVANTGUARDA

VOL. 127 - NO. 39

03-11-1970

«Reus té un circuit de passeig que per a elles voldrien moltes poblacions.

Abans eren la calma que representava ser els límits de la zona urbana. Només un, el de Mata, sentia el bullici durant la festa major, a les revetlles, concerts i audicions de sardanes. La ciutat ha crescut i els passeigs s'han convertit en les artèries de les zones d'eixamplament i els seus tranquils horts han desaparegut per fer lloc a la construcció de blocs d'habitatges.

Però, queda un dels passeigs, l'únic record del Reus romàntic que apareix en un estat d'abandonament que fa molta llàstima. Ens referim al passeig de Briansó

o de la Boca de la Mina. Sense llum, amb els seus vells arbres descuidats, pel que s'ha pogut observar, els arbres o s'arranquen o no es cuiden i amb la seva calçada que sembla més barranc que passeig, sobretot a la meitat final, busca dels accessos a Pere Mata. »

Annex 13.

Fragment

A - Al construir la boca de la mina es va obrir un nou camí en el municipi. Des d'allí, i travessant l'espai de l'actual estació de ferrocarril, enllaçava tot recte amb la ciutat.

B - El creixement econòmic i demogràfic va comportar amb ell un augment de la demanda d'aigua i més pressió sobre els recursos locals. La ciutat va patir greus restriccions d'aigua, arribant a disposar en alguns moments de només 3 hores de subministrament al dia.

C - L'arribada de les aigües de la mina va assegurar un cabal constant per la instal·lació de molins fariners, a més d'un ús agrícola i aigua de boca per al municipi.

Annex 13.

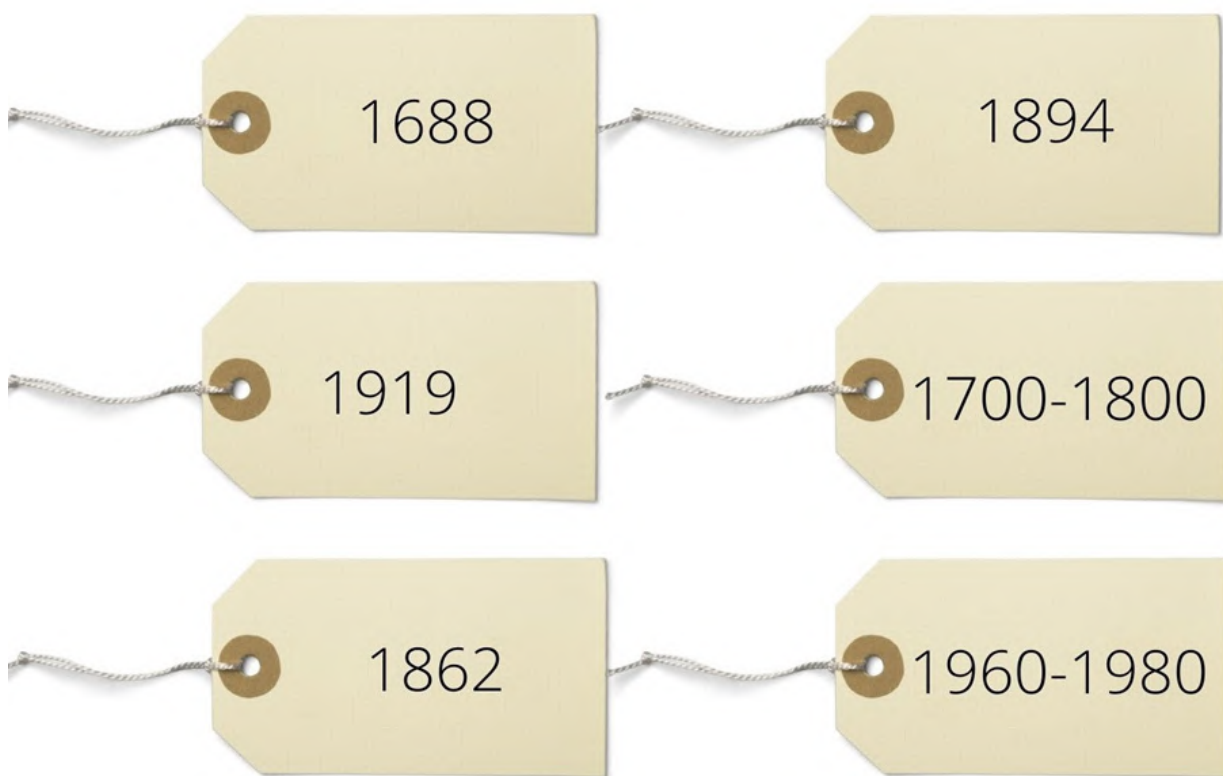
Fragment

D - El municipi va tenir dificultats per a garantir la continuïtat del subministrament, d'aquesta mina i altres, a causa de la disminució del cabal per les fluctuacions estacionals del nivell freàtic i les obstruccions de les canalitzacions

E - Es milloren les canalitzacions de la ciutat, però l'aigua continua arribant amb dificultat i irregularment. Es planteja la construcció de dipòsits d'aigua que garanteixin el proveïment regular. Es van plantejar diversos projectes, però el més rellevant va ser a l'entorn de la Boca de la mina.

F - Mentrestant, avançava l'obra del pantà Riudecanyes, la seva aigua va arribar a Reus per la Boca de la Mina.

Annex 13. Fragment

Annex 14.

Nota de Recerca

PROVEÏMENT D'AIGUA A LA CIUTAT

La història de la mina de Maspujols s'inicia el 10 d'abril de 1607 quan la duquessa de Prada de Conflent- i duquessa de Carmona- estableix que Reus té dret a l'ús de les aigües de la Riera de Maspujols. La presa d'aigua estava prevista a l'altura d'Aleixar, però això anava en contra del subministrament de Riudoms, per la qual cosa van recórrer a la justícia i van aconseguir parar les obres mentre no va haver-hi una sentència. En el 1624 la justícia dona la raó a Reus, però fins a 1686 no es reprenen els treballs a causa d'un recurs per part de Riudoms i una profunda crisi econòmica que afecta la regió.

Finalment, totes dues poblacions arriben a un pacte que permet el traçat de la mina per Riudoms l'any 1688.

L'arribada de les aigües de la mina va assegurar un cabal constant per la instal·lació de molins fariners, a més d'un ús agrícola i aigua de boca per al municipi. Però durant el segle XVIII, el municipi va tenir dificultats per a garantir la continuïtat del subministrament d'aquesta mina i altres, a causa de la disminució del cabal per les fluctuacions estacionals del nivell freàtic i les obstruccions de les canalitzacions ("La tosca"). Per això es continuava insistint a captar nous aqüífers i afegint nous braços a la mina per la zona de Maspujols. Durant la segona meitat del segle, els treballs es van centrar en l'entorn pròxim a la boca de la mina, buscant nous aqüífers de la part nord del terme de Reus.

Fins a ben entrat el segle XIX, semblava que l'aigua de la mina continuava utilitzant-se bàsicament per al cultiu, mentre que la que arribava a les fonts de la ciutat provenia de la mina d'Almóster. Però, en 1872, després d'analitzar la qualitat de les aigües, es va decidir que el servei públic de proveïment d'aigua provingués de la mina de Monterols.

Annex 14.

Nota de Recerca

PROVEÏMENT D'AIGUA A LA CIUTAT

En construir la boca de la mina es va obrir un nou camí en el municipi. Des d'allí, i travessant l'espai de l'actual estació de ferrocarril, enllaçava tot recte amb la ciutat. És possible que el camí s'obri en aquest moment, atenent que calia canalitzar l'aigua des de la boca de la mina fins a la població i és de suposar que el camí anava paral·lel a la séquia. A més, també era necessari un camí fins als molins. Poc més amunt dels molins està la boca de la mina, i es va convertir en costum l'ús d'aquest espai per a moments d'oci. La fesomia actual és de 1862. És el destí emblemàtic de les excursions pel passeig, i al començament del s. XX era habitual trobar venedores d'anissos i altres llatinadures.

A la segona meitat del segle XIX es milloren les canalitzacions de la ciutat, però l'aigua continua arribant amb dificultat i irregularment. Es planteja la construcció de dipòsits d'aigua que garanteixin el proveïment regular. Es van plantejar diversos projectes, però el més rellevant va ser a l'entorn de la Boca de la mina en 1894. En els terrenys de l'Institut Pere Mata es projecten dipòsits amb una capacitat de 80.000 metres cúbics amb els quals es pensava que es podien solucionar "per sempre" els problemes de proveïment a la ciutat. En 1923, el projecte presentava algunes modificacions, ja que es parlava de la instal·lació de filtres i dipòsits reguladors.

Mentrestant, avançava l'obra del pantà Riudecanyes, la seva aigua va arribar a Reus en 1919 per la Boca de la Mina. Degué ser en aquest moment en 1922 com a figura en la inscripció quan es remodela l'aspecte exterior de la boca, afegint detalls ornamentals, una cornisa i posant l'escut de la ciutat; aspecte que es manté després de la remodelació de 2009.

Annex 14.

Nota de Recerca

PROVEÏMENT D'AIGUA A LA CIUTAT

Una altra part important de l'aigua prové dels pantans de Riudecanyes i de Siurana, que estan comunicats entre si i subministren aigua a regants particulars i en diversos municipis del Priorat i del Baix Camp.

A més, Reus també compta amb recursos propis. D'una banda, les aigües superficials que arriben a través de les antigues mines que encara estan en perfecte estat de funcionament. Es tracta de la mina Monterols, amb uns 400 anys de funcionament; i la mina Hidrofòrica, construïda en el segle XIX.

D'altra banda, la ciutat compta amb aigua de captacions subterrànies, les que es troben a les capes freàtiques del subsol del municipi. Actualment, Reus disposa de dinou pous en servei. Quant a la necessitat d'aigua dels seus habitants, Reus necessita anualment uns 7.250.000 metres cúbics d'aigua. El 55% d'aquesta aigua prové del riu Ebre, el 35% del sistema de pantans Riudecanyes-Siurana, i el 10% restant de les mines i dels pous propis en explotació.

Abans que l'aigua arribi a les cases s'ha de potabilitzar assegurant una completa garantia sanitària. L'aigua provinent del riu Ebre ja arriba potabilitzada i la dels pantans i de fonts pròpies és tractada en l'Estació de Tractament d'Aigües Potables (ETAP) de Reus, situada entre el passeig de la Boca de la Mina i l'Institut Pere Mata.

Annex 15.

Relat

"A la fi del segle XIX, es va tornar a viure un període d'eufòria econòmica a causa de la destrucció de les vinyes franceses per la fil·loxera. El curt període de temps en què França es va veure afectada per la fil·loxera però Espanya no, va suposar un gran impuls per a l'economia del sud de Catalunya. Molts terrenys boscosos es van rompre per a conrear la vinya (a la província de Tarragona es van plantar 30.000 hectàrees de vinyes en 10 anys) i l'exportació de productes vitivinícoles cap a França es va quintuplicar. L'eufòria, no obstant això, va durar poc. Entre 1879 i 1910 la fil·loxera va destruir la totalitat de les vinyes catalanes."

L'arribada de la fil·loxera va tenir unes conseqüències de llarg proveïment en el sector agrari. Com indica Montserrat Soronellas:

"La destrucció de les vinyes també va provocar canvis en el camp català: mobilitzacions socials, transformació dels cultius, dinamització de l'associacionisme, abandó de l'activitat agrària, tecnificació i estratègies d'augment de la productivitat per a fer front a l'amortització de les despeses generades per la conversió de les explotacions. Tot sumat dibuixa una situació de crisi que demana renovar-se o abandonar. Molts van optar per la segona opció, fet que va canviar el panorama de la distribució demogràfica i social de Catalunya. Però els que van decidir quedar-se i renovar van haver d'adaptar-se a les circumstàncies i introduir noves estratègies en la seva reproducció social."

Annex 15.

Relat

Aquest fet semblava haver tocat de mort un territori que depenia a nivell agrícola i comercial d'un gairebé monocultiu. Les decisions que es van prendre en aquest moment van propiciar una reestructuració agrícola que va marcar de manera transcendental el desenvolupament del sector primari al Camp de Tarragona al llarg del segle XX.

La solució més utilitzada a Catalunya per a fer front al problema de la fil·loxera va ser empeltar els ceps amb peus americans resistents a aquesta malaltia. Aquest canvi es va realitzar en zones com el Penedès o el Priorat que, de la mateixa forma que el Camp de Tarragona, tradicionalment s'havien dedicat a la viticultura. No obstant això, a Reus i els seus voltants es va apostar també per un cultiu que fins al moment era, encara que presenti, secundari en la zona: l'avel·laner.